

Jak sprawdzić prawdziwość informacji/artykułu

1

Zwróć uwagę na adres strony w pasku na górze ekranu. Twórcy witryn z fałszywymi informacjami* podszywają się czasem pod rzetelne media.
(na przykład tvn24.com.pl zamiast tvn24.pl)

***fake news**
[czyt. fejk nius]

falszywa informacja upubliczniona w sieci lub za pośrednictwem innych mediów, imitująca informację prawdziwą i stworzona dla realizacji konkretnego celu, np. ośmieszenia kogoś, wpływu na decyzje wyborców czy osiągnięcia korzyści finansowych

***deepfake**
[czyt. dip fejk]

fałszywe treści stworzone przy wykorzystaniu technologii uczenia maszynowego, która pozwala m.in. na wygenerowanie modelu twarzy dowolnie wybranej osoby i podłożenie słów, których ta nigdy nie wypowiedziała.

2

Sprawdź, co o danej witrynie można przeczytać na innych stronach internetowych. Potwierdź jej wiarygodność, zanim oddasz się lekturze.

3

Upewnij się, czy tytuł nie jest clickbaitem. Przeczytaj cały tekst, by dobrze zrozumieć kontekst.

4

Zerknij na komentarze pod tekstem. Jeśli artykuł zawiera fałszywe informacje, inni użytkownicy mogli już na to zwrócić uwagę.

5

Na koniec zastanów się, czy twoje poglądy nie wpływają na rzetelną ocenę informacji znalezionych w tekście. Zwróć szczególną uwagę na informacje, które wzbudzają w tobie silne emocje.

Słowniczek

clickbait [czyt. klik bejt]

nagłówek (tytuł), w którym umyślnie pominięto ważne informacje, by zmusić czytelnika do kliknięcia i przeczytania całego artykułu; często nacechowany emocjonalnie lub wprowadzający w błąd

deepfake [czyt. dip fejk]

falszywe treści stworzone przy wykorzystaniu technologii uczenia maszynowego, która pozwala na wygenerowanie modelu twarzy dowolnie wybranej osoby i podłożenie słów, których ta nigdy nie wypowiedziała.

fake news [czyt. fejk nius]

falszywa informacja upubliczniona w sieci lub za pośrednictwem innych mediów, imitująca informację prawdziwą i stworzona dla realizacji konkretnego celu, np. ośmieszenia kogoś, wpływu na decyzje wyborców czy osiągnięcia korzyści finansowych

fact-checking [czyt. fakt czeking]

kilkuetapowa metoda weryfikacji informacji, polegająca na sprawdzeniu, czy wszystkie stwierdzenia zawarte w pracy pisemnej, artykule informacyjnym lub przemówieniu są zgodne z prawdą

wiarygodne źródło

źródło pozwalające jednoznacznie ustalić, czy dane stwierdzenie jest prawdziwe; pierwotne, a więc nieprzetworzone źródła to najczęściej dane instytucji państwowych, agencji prasowych, instytutów badawczych, uznanych ośrodków naukowych oraz organizacji pozarządowych